



REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURENCËS-
KOMISIONI I KONKURENCËS

V E N D I M
Nr. 310, datë 31.03.2014

“Për
hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e sigurimit të detyrueshëm të
mjeteve motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta.”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

- | | |
|-----------------------|------------|
| • Lindita MILO (LATI) | Kryetar |
| • Rezana KONOMI | Zv/Kryetar |
| • Servete GRUDA | Anëtar |
| • Koço BROKA | Anëtar |
| • Iva ZAIMI | Anëtar |

Në mbledhjen e tij të datës 31.03.2014, trajtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e raportit të hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm të mjeteve motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta.

Baza ligjore: Nenet 24, (shkronja d); 26 dhe 43, (pika 1) të Ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, si dhe neni 12 i Rregullores “Për funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

Raporteve të hetimit paraprak në tregun e sigurimeve për kufizime të mundshme të konkurrencës në tregtimin e produktit police sigurimi për mjetet e transportit për përgjegjësitë ndaj palëve të treta, të paraqitur nga Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës, si dhe relacioneve respektive të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës .

VËREN SE :

I. PROCEDURA E NDJEKUR

1. Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 42, pika 1, të Ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar, me anë të Vendimit nr. 297, datë 18.11.2013, ndryshuar me Vendimin nr. 300, datë 06.12.2013, ka vendosur hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e sigurimeve për kufizime të

mundshme te konkurrencës ne tregtimin e produktit police sigurimi për mjetet e transportit për pergjegjesite ndaj palëve të treta.

2. Në zbatim të këtij Vendimi, në bazë të nenit 35 dhe 36 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, inspektorët e Sekretariatit të AK kanë kryer inspektime dhe kanë kërkuar informacion nga ndërmarrjet, Byroja Shqiptare e Sigurimeve dhe shoqëritë e brokerimit që veprojnë në këtë treg, si dhe nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare.
3. Gjatë procedurës së hetimit paraprak në tregun e sigurimeve të detyrueshme evidentohen disa konstatime për mungesën e zgjedhjes konsumatore nga sistemi MSHM i administruar nga Star Broker të policës së sigurimit për mjetet motorrike, si dhe kompanitë e sigurimit rreth 94% te tregtimin te policës në tregun e MTPL e tregtojnë nëpërmjet sistemit MSHM të administruar nga Star Broker.
4. Ndërkohe pa u shqyrtuar raporti hetimit paraprak nga Komisioni i Konkurrencës, duke marrë shkas nga media e shkruar ne lidhje me një rritje te primeve te policave te sigurimit te MTPL-se me date 11 Shkurt 2014, Inspektorët e AK në datë 12.02.2014 kanë realizuar një monitorim në tregun e sigurimeve ne lidhje me primet e aplikuara për këto lloje policash sigurimi sipas parashikimeve të nenit 28 të Ligjit nr.9121 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar(Ligji).
5. Nga monitorimi rezultoi se me date 11 Shkurt 2014, primet e aplikuara janë rritur në mënyrë të menjëhershme dhe në të njëjtin nivel nga të gjitha shoqëritë e sigurimit për të gjitha kategoritë e këtij lloji police sigurimi.
6. Duke marrë parasysh që në bazë të Ligjit nr 10 455, datë 21.07.2011, “Për disa ndryshime në Ligjin nr. 10 076, datë 12.02.2009 “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”, neni 10, pika 2 “*shoqëritë e sigurimit i përcaktojnë vetë tarifat e primit të sigurimit, sipas kushteve të tregut*”, caktimi i çmimeve nga të gjitha kompanitë e sigurimit (9 shoqëri) në mënyrë të menjëhershme dhe në të njëjtin nivel mund të përbëjë shkelje të nenit 4, pika 1, germa a të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar.
7. Bazuar në gjetjet e mësipërme, në bazë të nenit 24, shkronja d, dhe nenit 42 të Ligjit nr 9121 datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” Komisioni i Konkurrencës me vendimin nr. 305, datë 14.02.2014 vendosi për zgjatjen e periudhës hetimore të hetimit paraprak për tregun e sigurimeve të detyrueshme për përgjegjësitë ndaj palëve të treta deri më datë 28.02.2014.
8. Në bazë të nenit 35 dhe 36 të Ligjit nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 69, datë 14.02.2014, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës ka realizuar inspektime për gjetjen e evidencave direkte dhe indirekte të një marrëveshje bashkëpunimit të mundshme midis konkurrentëve ose të një praktike të bashkërenduar mes kompanive.

II. TREGU PËRKATËS

9. Bazuar në Ligjin nr. 9121 datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” dhe Udhëzimin nr.76, datë 07.04.2008 të Komisionit të Konkurrencës “Për përcaktimin e tregut përkatës”, konkretisht përcaktohet se: *“Tregu përkatës janë produktet që vlerësohen si të zëvendësueshme nga konsumatorët, ose klientët e tjerë, për sa u përket karakteristikave, çmimit dhe funksionit të tyre dhe që ofrohen, ose kërkohen nga ndërmarrjet në një zonë gjeografike me kushte të njëjta konkurrence, zonë kjo e cila veçohet nga zonat e tjera kufizuese”*. Tregu përkatës përfshin: (i) tregun përkatës të produktit dhe (ii) tregun përkatës gjeografik.

II.1 Tregu përkatës i produktit

10. Tregu përkatës i produktit përfshin sigurimin e detyrueshëm të mjeteve motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta. Në ofrimin e shërbimit të detyrueshëm motorrik përfshihen këto produkte:
- 1) Ofrimi dhe shitja e policave të sigurimit të detyrueshëm (MTPL);
 - 2) Ofrimi dhe shitja e Kartonit Jeshil
 - 3) Ofrimi dhe shitja e Policës së Sigurimit Kufitar

II.2 Tregu përkatës gjeografik

11. Tregu gjeografik në këtë rast është Republika e Shqipërisë, pasi ky produkt tregtohet vetëm brenda territorit shqiptar.

III. VLERËSIMI I SJELLJES SË NDËRMARRJEVE NË TREG

12. Sekretariati ka realizuar inspektime për gjetjen e evidencave të një marrëveshje bashkëpunimi të mundshëm midis konkurrentëve ose të një praktike të bashkërenduar mes kompanive, lidhur me dy pista kryesore të caktimit të primeve të shitjes, ndarja e tregut dhe/ose kufizimi i prodhimit apo tregëtimit. Gjatë inspektimeve dhe nëpërmjet kërkesave për informacion janë administruar materiale të nevojshme për hetimin për të bërë të mundur vlerësimin e kufizimeve të mundshme të konkurrencës në treg.
13. Nga inspektimet e befasishme pranë ndërmarrjeve të sigurimit, Byrosë Shqiptare të Sigurimit, Star Broker Albania dhe Shoqatës së Siguruesve, janë administruar evidencat si vijon:
- a) Vendimi nr. 12 datë 07.02.2014 “Mbi miratimin e Shoqërisë Anonime Star Broker Sha” i Asamblesë së Përgjithshme të Anëtareve që përcakton të gjitha shitjet e policave të sigurimit të detyrueshëm TPL nga çdo shoqëri sigurimi do të kryhen përmes sistemit Star Broker;
 - b) Vendimi nr. 36 datë 21.11.2013 “Mbi arkëtimin e primeve të produktit police kufitare” sipas të cilit të gjitha shitjet nga çdo shoqëri sigurimi do të kryhen përmes sistemit Star Broker, si dhe do të arkëtohen në një llogari të vetme qëllimore bankare dhe të njoftohet BKT se kjo llogari bankare do të administrohet nga Star Broker;
 - c) Vendimi nr. 34 datë 21.11.2013 “Mbi miratimin e Shoqërisë Anonime Star Broker Sha” me anë të të cilit është vendosur miratimi i Shoqërisë Anonime Star Broker sha për shitjen e policave karton jeshil;

- d) Vendim i Asamblesë nr. 25 datë 26.06.2013 “Mbi prodhimin, administrimin, tregtimin e policës për sigurimin e detyrueshëm kufitar dhe kartonin jeshil” sipas të cilit primet e sigurimit të policës së sigurimit kufitar dhe kartonit jeshil të shoqërive të sigurimit derdhen në një llogari qëllimore nën administrimin e Byrosë Shqiptare të Sigurimeve, ose të një personi juridik të autorizuar prej saj;

Këto vendime mund të krijojnë kushte për një kufizim të konkurrencës referuar nenit 4 të Ligjit “Per mbrojtjen e konkurrencës”.

14. Nga analiza e evidencave ekonomike u konstatua se:

- 1) Gjatë muajit Janar 2014, volumet e shitjeve të produktit MTPL nepermjet sistemit Star Broker, krahasuar me volumet e shitjeve të pasqyruara nga AMF, perbejne 96,9% të vlerës totale të primeve të shitjes së këtij produkti.
- 2) Të gjitha ndërmarrjet që ushtrojnë veprimtari në tregun e MTPL-së së brendshme, më datë 11 shkurt 2014 kanë aplikuar prime të shitjes pothuajse të njëjta, për të njëjtën klasë, për të gjitha kategoritë. Këto tarifa janë mbajtur të fiksuara (3 ditë) deri më datë 13 Shkurt 2014. Insig në datë 13 Shkurt 2014 reagon duke ulur tarifat, si dhe me date 14 reagojnë të gjitha ndërmarrjet e tjera duke aplikuar tarifa të uleta.
- 3) Nga inspektimi i sistemit MSHM është konstatuar se reflektimi në sistem i ndryshimit të tarifave për kategoritë MTPL është kryer në të njëjtën kohë pavaresisht nga momenti i kërkesave për ndryshim të ndërmarrjeve respektive. Në disa raste thjesht kërkohet të ndryshohen tarifat pa përcaktuar se kur; në disa raste të tjera kërkesa është paraqitur pranë Star Broker *pas* tarifat janë ndryshuar në sistem; në disa raste tarifat janë ndryshuar me një apo dy dite vonesë referuar datës së kërkesës. Pavaresisht nga momenti i kërkesave për ndryshimin e tarifave, në sistemin MSHM, ato janë ndryshuar në të njëjtën ditë për të gjitha shoqëritë, me përjashtim të shoqërisë INSIG e cila në momentin e dytë të ndryshimeve ka ndryshuar tarifat që me date 13.02.2014 (pothuajse në fund të ditës së punës).
- 4) Duke marrë parasysh që në bazë të Ligjit nr. 10455, datë 21.7.2011 “Për disa ndryshime në Ligjin nr.10 076, datë 12.2.2009 “Për sigurimin e detyrueshëm në sektorin e transportit”, nenin 10, pika 2 “shoqëritë e sigurimit i përcaktojnë vetë tarifat e primit të sigurimit, sipas kushteve të tregut.” Aplikimi i çmimeve të produktit police e brendshme të sigurimit motorrik MTPL nga të gjitha kompanitë e sigurimit në mënyrë të menjëhershme, dhe në të njëjtin nivel, mund të ketë ardhur si pasojë e një marrëveshje të ndaluar, e cila përbën shkelje të nenit 4, pika 1, të Ligjit nr 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar.
- 5) Bazuar në gjetjet dhe analizën e bërë, rezulton se sistemi MSHM i administruar nga Star Broker krijon mundësi për ndarje të tregut dhe caktim në mënyrë të

drejtpërdrejtë ose të tërthortë të çmimeve (primeve) të shitjes së produktit të policës së sigurimit për mjetet motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta, pasi efekti i çdo veprimi në këtë treg me anë të këtij sistemi është i menjëhershëm dhe ka shtrirje në të gjithë tregun.

- 6) Star Broker duket qartë se nuk luan rolin e mirëfilltë të një brokeri ose një shoqërie të mirëfilltë brokerimi në sigurime, pasi luan rolin e ofruesit të shërbimit të administrimit të sistemit të tregtimit të policave TPL praktikisht për të gjitha shoqëritë e sigurimit dhe rolin e shpërndarësit të policave të prodhuara nga BSHS.
15. Ne vijim të shkresës nr. 68 datë 13.02.2014 drejtuar AMF “Mbi zhvillimet e fundit të tregut të sigurimit të detyrueshëm” AMF me shkresën nr 68/1, date 14.02.2014, bën me dije se: *Lidhur me çmimet që shoqëritë e sigurimit kanë zbatuar se fundmi, bazuar në ecurinë rezultatet e vitit 2013, në përlogaritjen e tarifave të primit të sigurimit të detyrueshëm motorrik, janë shtuar edhe dy faktorë të tjerë përcaktues, që janë data e prodhimit të automjeteve që sigurohen dhe kohëzgjatja e patentës së përdoruesve të këtyre automjeteve. Shtimi i këtyre dy faktorëve të riskut ka ndikuar në ndryshimet që kanë pësuar tarifatat aktuale. Autoriteti i Konkurrencës gjykon se këto dy faktorë primesh të diferencuara duhet të sillnin ndryshime në tarifatat që do të aplikoheshin për primin fundor.*
16. Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare është shprehur se do të ishte në interes të stabilitetit financiar të tregut të sigurimeve që Autoriteti i Konkurrencës të mbajë parasysh karakteristikat dhe brishtësinë e ekuilibrit të sistemit financiar të sigurimeve veçanërisht sigurimeve të detyrueshme.
17. Ndërmarrjet gjatë realizimit të procedurës së hetimit paraprak janë shprehur nëpërmjet një shkrese të hartuar nga Shoqata e Siguruesve Shqipëtarë se: (a) *Deri në funksionimin e plotë të sistemit Bonus Malus do të vendosin marrëdhënie tregtare të rregulluara sipas legjislacionit në fuqi me çdo broker, bankë apo agjent sigurimesh për t'i ofruar të siguarit shërbimin, për t'i garantuar sigurinë dhe standartin e policave të sigurimit dhe pagesën e dëmeve në rastet e ngjarjeve me pasojë shkaktimin e dëmit; dhe (b) Në një periudhë 12 mujore nga data e marrjes së angazhimeve dhe e fillimit të zbatimit të kontratës së shërbimit, shoqëritë angazhohen të bëjnë funksional sistemin e sigurimeve të detyrueshme motorrike në bazë të sistemit Bonus Malus dhe si deri më tani kanë vepruar, nuk do të bëhen pjesë e asnjë marrëveshjeje, apo praktike të heshtur që do të binte në kundërshtim me Ligjin e Konkurrencës dhe Ligjin “Për sigurimet e detyrueshme në sektorin e transportit”.*
18. Në kuptim të nenit 4, pika 1, germa (a), (b) dhe (c) e Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, (i ndryshuar), konstatohet që sjellja e ndërmarrjeve në treg mund të ketë ardhur si pasojë e ndonjë marrëveshjeje që mund të ketë pasur për objekt ose pasojë kufizimin, kontrollimin e tregut (neni 4/1/b), ndarjen e tregut (neni 4/1/c), si dhe caktimin në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, e çmimeve (primeve) të shitjes (neni 4/1/a) të produktit të policës së sigurimit për mjetet motorrike për përgjegjësitë ndaj palëve të treta.

